

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Strasbourg, 12.3.2019
JOIN(2019) 5 final

**SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU
IN SVETU**

EU-Kitajska – strateška vizija

I. Uvod

Evropsko unijo (EU) in Kitajsko, ki sta dve od treh največjih gospodarstev in trgovskih sil na svetu, povezujejo trajni odnosi. Kitajska je zdaj druga najpomembnejša trgovinska partnerica EU za Združenimi državami, EU pa je najpomembnejša trgovinska partnerica Kitajske¹. Kot je navedeno v **strateškem programu za sodelovanje med EU in Kitajsko do leta 2020**², sta obe zavezani celovitemu strateškemu partnerstvu.

Vendar pa se **Evropa vedno bolj zaveda, da se je razmerje med izzivi in priložnostmi, ki jih pomenijo odnosi s Kitajsko, spremenilo.** V zadnjih desetih letih sta se gospodarska moč in politični vpliv Kitajske skokovito in izjemno povečala, kar odraža njene ambicije, da bi postala vodilna svetovna sila.

Na Kitajsko ne moremo več gledati kot na državo v razvoju, saj je ključni svetovni akter in vodilna tehnološka sila. Njeno vse večjo prisotnost v svetu, tudi v Evropi, bi morale spremljati večje odgovornosti pri ohranjanju na pravih temelječega mednarodnega reda, pa tudi večja vzajemnost, nediskriminatornost in odprtost njenega sistema. Kitajska bi morala svoje ambicije glede reform, ki jih je javno izrazila, prenesti v politike ali ukrepe, sorazmerne z njeno vlogo in odgovornostjo.

Temelj sodelovanja EU s Kitajsko je še vedno strategija o Kitajski iz leta 2016³, ki je osnova za nadaljnje preoblikovanje politike EU v bolj realističen, odločen in večplasten pristop⁴. S tem bomo zagotovili podlago za poštene, uravnotežene in vzajemno koristne odnose s to strateško partnerico.

Kitajska je na različnih področjih hkrati partnerica za sodelovanje, katere cilji so tesno usklajeni s cilji EU, pogajalska partnerica, s katero si mora EU prizadevati za ravnovesje interesov, gospodarska tekunica, ki se poteguje za vodilni položaj na tehnološkem področju, in sistemska rivalka, ki spodbuja alternativne modele upravljanja. To zahteva prožen in pragmatičen pristop EU kot celote, s katerim bo lahko načelno zaščitila svoje interese in vrednote. Orodja in načini sodelovanja EU s Kitajsko pa bi se morali tudi razlikovati glede na zadevna vprašanja in politike. EU bi morala za okrepitev vpliva pri uresničevanju svojih ciljev uporabiti povezave med različnimi področji politike in sektorji.

Odziv EU bi moral temeljiti na treh ciljih:

- EU bi morala na podlagi jasno opredeljenih interesov in načel poglobiti sodelovanje s Kitajsko in tako spodbujati skupne interese na svetovni ravni.
- EU bi si morala odločneje prizadevati za bolj uravnotežene in vzajemne pogoje, ki urejajo njene gospodarske odnose s Kitajsko.

---

¹ EU je bila leta 2017 najpomembnejša partnerica Kitajske, saj je delež kitajskega uvoza, ki izvira iz EU, znašal 13 % (217 milijard evrov), delež kitajskega izvoza, namenjenega v EU, pa 16 % (332 milijard evrov). V istem letu je delež Kitajske pri izvozu blaga EU v tretje države znašal 11 % (198 milijard evrov), pri uvozu blaga iz tretjih držav pa je bila Kitajska najpomembnejša partnerica EU z deležem v višini 20 % (375 milijard evrov).

² [Strateški program za sodelovanje med EU in Kitajsko do leta 2020](#), 2013.

³ Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu in Svetu: Elementi za novo strategijo EU o Kitajski (JOIN(2016) 30 z dne 22. junija 2016) in Sklepi Sveta o strategiji EU o Kitajski z dne 18. julija 2016.

⁴ EU še naprej zagovarja politiko „ene Kitajske“. Prav tako potrjuje svojo zavezanost nadaljnjemu razvoju odnosov s Tajvanom in podpiranju skupnih vrednot, na katerih temelji njegov sistem upravljanja, kot je bilo navedeno v strategiji EU o Kitajski iz leta 2016.

- Za dolgoročno ohranjanje svoje blaginje, vrednot in socialnega modela bi se morala EU sama na nekaterih področjih prilagoditi spreminjajočim se gospodarskim razmeram ter okrepite svoje notranje politike in industrijsko bazo.

Pravo ravnovesje pristopov politike je politična presoja, ki zahteva pozornost Evropskega sveta.

Niti EU niti posamezne države članice ne morejo učinkovito doseči svojih ciljev v zvezi s Kitajsko brez **popolne enotnosti**. Pri sodelovanju s Kitajsko imajo **vse države članice, tako individualno kot v okvirih podregionalnega sodelovanja**, kot je format 16 + 1⁵, odgovornost, da zagotovijo skladnost z zakonodajo, pravili in politikami EU.

V tem skupnem sporočilu je ocenjenih več razsežnosti naših odnosov ter z njimi povezane priložnosti in izzivi, **navedenih pa je tudi 10 konkretnih ukrepov** za razpravo in potrditev v Evropskem svetu.

II. Sodelovanje s Kitajsko v podporo učinkovitemu multilateralizmu in za boj proti podnebnim spremembam

EU je odločena, da bo s Kitajsko sodelovala pri **ohranjanju na pravilih temelječega mednarodnega reda**. Kitajska je izrazila svojo zavezanost poštenemu in pravičnemu modelu svetovnega upravljanja. Obenem je delovanje Kitajske v prid multilateralizmu včasih selektivno in temelji na drugačnem razumevanju na pravilih temelječega mednarodnega reda. Čeprav je Kitajska večkrat ponovila legitimno zahtevo za reformo svetovnega upravljanja, da bi se povečala vključenost gospodarstev v vzponu in bi ta dobila večjo moč pri odločanju, ni bila vedno pripravljena sprejeti novih pravil, ki odražajo obveznosti in odgovornosti v skladu z njeno večjo vlogo. Selektivno uveljavljanje nekaterih pravil na račun drugih slabi trajnost na pravilih temelječega mednarodnega reda.

EU je zavezana podpiranju **učinkovitega multilateralizma** z Združenimi narodi v središču. Kitajska je stalna članica Varnostnega sveta Združenih narodov in upravičenka multilateralnega sistema, zato je njena odgovornost, da podpira vse tri stebre Združenih narodov – človekove pravice, mir in varnost ter razvoj.

Zmožnost **učinkovitega sodelovanja EU in Kitajske na področju človekovih pravic** bo pomemben ukrep za kakovost dvostranskih odnosov. EU priznava napredek Kitajske pri ekonomskih in socialnih pravicah, vendar se v drugih pogledih razmere na področju človekovih pravic na Kitajskem slabšajo, zlasti v Sinkiangu, prav tako pa tudi na področju državljanskih in političnih pravic, o čemer priča vztrajno zatiranje odvetnikov za človekove pravice in zagovornikov človekovih pravic. Človekove pravice državljanov EU in drugih tujih državljanov na Kitajskem je treba zaščititi. Spoštovati je treba visoko stopnjo avtonomnosti, ki izhaja iz hongkonškega temeljnega zakona.

Skupne zaveze EU in Kitajske, njun interes za trajnostni svetovni razvoj in Agenda 2030 so priložnosti za tesnejše sodelovanje, tudi v tretjih državah. Da bi lahko dosegli cilje trajnostnega razvoja, je nujno, da združimo moči in zagotovimo znatna sredstva, ki so za to potrebna. Kitajska bi se morala glede na znatne naložbe v partnerskih državah bolj udeleževati kot donatorka uradne razvojne pomoči in partnerica v večstranskih forumih. V zvezi s tem bi morali vzpostaviti dialog, iskati sinergije in si še naprej prizadevati za ohranitev zagona pri izvajanju ciljev trajnostnega razvoja v tretjih državah.

⁵ Imenovan tudi „sodelovanje med Kitajsko ter državami srednje in vzhodne Evrope“.

Glede na to, da države članice EU skupaj največ prispevajo v proračun Združenih narodov za ohranjanje miru⁶, prispevek Kitajske pa je naslednji največji za prispevkom ZDA, bi bilo treba opredeliti priložnosti za izmenjavo operativnih izkušenj na tem področju.

Ukrep 1: EU bo okrepila sodelovanje s Kitajsko pri izpolnjevanju skupnih odgovornosti v okviru vseh treh stebrov Združenih narodov, to so človekove pravice, mir in varnost ter razvoj.

Kar zadeva **podnebne spremembe**, je Kitajska hkrati povzročiteljica največjih emisij ogljikovega dioksida na svetu in največja vlagateljica v obnovljive vire energije. EU z odobravanjem sprejema vlogo Kitajske kot ene glavnih pogajalk Pariškega sporazuma. Vendar pa Kitajska v številnih državah obenem gradi elektrarne na premog, kar spodkopava svetovne cilje Pariškega sporazuma. Kitajska je strateška partnerica na področju podnebnih sprememb in prehoda na čisto energijo, s katero moramo razviti tesne odnose zaradi samega obsega njenih emisij (približno 27 % svetovnih emisij), ki se še naprej povečuje. Naše partnerstvo je bistveno za uspeh svetovnih podnebnih ukrepov, prizadevanja za prehod na čisto energijo in upravljanje oceanov. Zaveza Kitajske, da bo najvišjo raven emisij dosegla pred letom 2030, bi dala nov zagon boju proti podnebnim spremembam v skladu s Pariškim sporazumom in navdihnila ukrepe na svetovni ravni. Poleg tega bi morali EU in Kitajska okrepiti sodelovanje pri trajnostnem financiranju, da bi tokove zasebnega kapitala usmerili k bolj trajnostnemu in podnebno nevtralnemu gospodarstvu.

Ukrep 2: EU za učinkovitejši boj proti podnebnim spremembam Kitajsko poziva, naj v skladu s cilji Pariškega sporazuma najvišjo raven emisij doseže še pred letom 2030.

III. Zavezanost mednarodnemu miru, varnosti in trajnostnemu gospodarskemu razvoju

Kitajska je strateška partnerica EU pri spopadanju s svetovnimi in mednarodnimi izzivi. Obenem so prisotni varnostni pomisleki in različna mnenja, kar zadeva uporabo mednarodnega prava, spoštovanje dobrega upravljanja in trajnostni gospodarski razvoj.

Kitajska je sposobna prevzeti pomembno vlogo pri **reševanju regionalnih varnostnih izzivov**, kar je tudi njena odgovornost. Njeno sodelovanje in podpora skupnemu celovitemu načrtu ukrepanja za Iran sta bila na primer pomemben dejavnik, najprej pri samem doseganju dogovora, zdaj pa tudi pri zagotavljanju njegovega popolnega in učinkovitega izvajanja⁷. Usklajena pristopa EU in Kitajske k operacijam za boj proti piratstvu v Adenskem zalivu in ob Afriškem rogu sta povečala varnost ladijskega prometa na teh območjih.

Za krepitev političnega zaupanja je pomembno nadaljnje sodelovanje. Kitajska bo imela pomembno vlogo pri zagotavljanju denuklearizacije Demokratične ljudske republike Koreje. EU si želi s Kitajsko sodelovati tudi pri podpiranju prihodnjega mirovnega procesa v Afganistanu in reševanju krize ljudstva Rohinga v Mjanmaru.

Pomorske težnje Kitajske v Južnokitajskem morju in zavrnitev zavezujočih arbitražnih odločb na podlagi Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu

⁶ Skupni delež 28 držav članic EU za obdobje 2016–2018 je znašal 31,96 % proračuna za ohranjanje miru, delež Kitajske pa 10,24 %.

⁷ To vključuje sopedredovanje delovni skupini za posodobitev reaktorja v Araku in prizadevanja za ohranitev koristi od odprave sankcij.

imajo posledice za mednarodni pravni red in otežujejo reševanje napetosti, kar vpliva na pomembne pomorske plovne poti, ki so ključne za gospodarske interese EU⁸. Prav tako so v nasprotju z zahtevami Kitajske o vključenosti v vprašanja Arktike.

Vse večje vojaške zmogljivosti Kitajske v povezavi z njeno celovito vizijo in ambicijami, da bi njene oborožene sile do leta 2050 postale tehnološko najnaprednejše, že v kratkoročnem do srednjeročnem pogledu vzbujajo pomisleke EU v zvezi z varnostjo. Medsektorske hibridne grožnje, vključno z informacijskimi operacijami, in obsežne vojaške vaje ne le spodkopavajo zaupanje, temveč so tudi izziv za varnost EU, zato jih je treba obravnavati v okviru naših medsebojnih odnosov.

Ukrep 3: EU bo okrepila udejstvovanje s Kitajsko na področju miru in varnosti na podlagi pozitivnega sodelovanja pri skupnem celovitem načrtu ukrepanja za Iran.

Kitajska je močno razširila svoje poslovne in naložbene dejavnosti v tretjih državah, vključno z Zahodnim Balkanom, sosedstvom EU in Afriko. **Naložbe Kitajske so prispevale k rasti številnih ciljnih gospodarstev.** Vendar pa te naložbe pogosto **zanemarjajo socialno-ekonomsko trajnost in finančno vzdržnost** ter lahko privedejo do visoke ravni zadolženosti in prenosa nadzora nad strateškimi sredstvi in viri. To ogroža prizadevanja za spodbujanje dobrega socialnega in ekonomskega upravljanja ter, najpomembneje, pravno državo in človekove pravice.

Poleg tega se evropska podjetja srečujejo z neenakimi konkurenčnimi pogoji, kadar na trgih tretjih držav tekmujejo s kitajskimi podjetji, ki imajo dostop do državnih posojil in izvoznih kreditov po preferenčnih pogojih ter uporabljajo drugačne poslovne in delovne standarde.

S tega vidika bi morala EU v partnerstvu s tretjimi državami še naprej in še bolj zavzeto spodbujati **stabilnost, trajnostni gospodarski razvoj in spoštovanje dobrega upravljanja.** Vedno večja prisotnost Kitajske na mednarodni ravni lahko pomeni velike priložnosti za tristransko sodelovanje in pozitivno udejstvovanje v regijah, ki so prednostnega pomena za EU, kot je Afrika, kadar temelji na povpraševanju, skupnih interesih in razumevanju. EU bo Kitajsko spodbujala, da izboljša preglednost in vzdržnost dolga z izvajanjem operativnih smernic skupine G20 o trajnostnem financiranju ter da podpre nadaljnja prizadevanja Pariškega kluba za vključitev trgov v razvoj kot upnikov.

EU ima na **Zahodnem Balkanu in v sosedstvu EU** bistven interes za učinkovitejše uveljavljanje svoje širitvene in sosedske politike, in sicer prav zato, da bi okrepila odpornost svojih partneric ter zagotovila popolno spoštovanje vrednot, norm in standardov EU, zlasti na ključnih področjih, kot so pravna država, javna naročila, okolje, energetika, infrastruktura in konkurenca. To vključuje izvajanje pravno zavezujočih mednarodnih sporazumov⁹ v celoti in dajanje prednosti ustreznim pogajalskim poglavjem v procesu širitve za odločnejše usmerjanje reform.

Potreben je hiter dogovor o instrumentih za zunanje financiranje naslednjega večletnega finančnega okvira, da bi lahko finančno podprli cilje EU in spodbudili naložbe zasebnega sektorja. Ti vključujejo instrument za predpristopno pomoč¹⁰ in

⁸ Glej izjavo visoke predstavnice v imenu EU o odločbi v arbitraži med Republiko Filipini in Ljudsko republiko Kitajsko z dne 15. julija 2016.

⁹ Kot so stabilizacijski in pridružitveni sporazumi / sporazumi o poglobljenih in celovitih prostotrgovinskih območjih.

¹⁰ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III) (COM(2018) 465 final z dne 14. junija 2018).

instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje s povezanim Evropskim sklantom za trajnostni razvoj plus in zlasti predvidenim jamstvom za naložbe (60 milijard evrov)¹¹.

Strategija EU za povezovanje Evrope in Azije¹² je jasen okvir za samozavestno sodelovanje z našimi partnericami, ki Uniji omogoča iskanje sinergij med EU in tretjimi državami, vključno s Kitajsko, na področju prometa, energetike in digitalne povezljivosti na podlagi mednarodnih norm in standardov. Ključna načela sodelovanja EU pri povezljivosti so finančna vzdržnost, okoljska in družbena trajnost, preglednost, odprta javna naročila in enaki konkurenčni pogoji.

Platforma za povezljivost med EU in Kitajsko je začetna priložnost za okrepitev sodelovanja in dela pri vzajemnih in preglednih načinih, zato bi jo bilo treba razširiti. Cilj platforme je spodbujanje trajnostnih prometnih koridorjev na podlagi načel politike vseevropskega prometnega omrežja. Skorajšnji začetek študije o železniških koridorjih med EU in Kitajsko ponazarja možnosti sinergij s politiko vseevropskega prometnega omrežja¹³.

Ukrep 4: EU bo svoje interese za stabilnost, trajnostni gospodarski razvoj in dobro upravljanje v partnerskih državah ohranjala z odločnejšo uporabo obstoječih dvostranskih sporazumov in finančnih instrumentov ter bo z izvajanjem strategije EU za povezovanje Evrope in Azije Kitajsko spodbujala, da sledi istim načelom.

IV. Doseganje bolj uravnoteženih in vzajemnih trgovinskih in naložbenih odnosov

EU in Kitajska druga drugi pomenita strateški trg, njuna trgovina pa vsak dan preseže v povprečju milijardo evrov. Rastoči domači trg in gospodarska teža Kitajske sta vir pomembnih priložnosti. Kitajska vedno bolj postaja strateška tekmica EU, obenem pa ne zagotavlja vzajemnosti pri dostopu na trg in enakih konkurenčnih pogojev. Vse večja gospodarska teža Kitajske povečuje tveganje negativnih učinkov prelivanja za svetovno gospodarstvo zaradi izkrivljanj v kitajskem gospodarskem sistemu in morebitnega nenadnega upada gospodarske rasti. Pristop EU v zvezi s Kitajsko bi zato moral upoštevati spreminjajoč se značaj kitajskega gospodarstva.

Cilj kitajskih proaktivnih industrijskih in gospodarskih politik, ki jih vodi država, kot je politika „Made in China 2025“¹⁴, je razviti domača najuspešnejša podjetja in jim pomagati, da postanejo vodilna v svetu v strateških visokotehnoloških sektorjih. **Kitajska domače trge ohranja** za svoja vodilna podjetja in jih ščiti pred konkurenco s selektivnim odpiranjem trga, licenciranjem in drugimi naložbenimi omejitvami, velikimi subvencijami

¹¹ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (COM(2018) 460 final z dne 14. junija 2018).

¹² Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski banki: Povezovanje Evrope in Azije – gradniki strategije EU (JOIN(2018) 31 z dne 19. septembra 2018).

¹³ Uredba (EU) št. 1315/2013 o smernicah Unije za razvoj vseevropskega prometnega omrežja (UL L 348, 20.12.2013, str. 1).

¹⁴ S politiko se spodbujajo sektorji, kot so napredna informacijska tehnologija, strojništvo in robotika, letalska in vesoljska oprema, oprema za ladijsko strojništvo in visokotehnološke ladje, napredna oprema za železniški promet, energijsko varčna vozila in obnovljivi viri energije, kmetijski stroji in oprema, novi materiali, biološka zdravila in visokozmogljivi medicinski proizvodi. Glej: 中国制造2025 (Made in China 2025), Državni svet, 8. maj 2015.

za podjetja v državni in zasebni lasti, zaprtjem trga javnih naročil, zahtevami glede lokalizacije, tudi za podatke, dajanjem prednosti domačim gospodarskim subjektom pri varovanju in uveljavljanju pravic intelektualne lastnine in drugih domačih zakonih ter omejevanjem dostopa tujih podjetij do programov, ki jih financira država. Kitajska gospodarskim subjektom iz EU kot pogoj za dostop na kitajski trg nalaga obremenjujoče zahteve, kot je ustanovitev skupnega podjetja z lokalnimi podjetji ali prenos ključnih tehnologij na kitajske partnerje. Eden od sektorjev, v katerem je **pomanjkanje vzajemnega dostopa na trg** še posebej pereče, so finančne storitve. Medtem ko kitajska podjetja na področju finančne tehnologije in podjetja za spletna plačila, ponudniki kreditnih kartic, banke in zavarovalnice širijo svojo prisotnost v EU, evropski subjekti nimajo dostopa na kitajski trg.

Glede na obseg naših trgovinskih in naložbenih povezav je torej pomembno, da **razvijemo bolj uravnotežene in vzajemne gospodarske odnose**.

To lahko dosežemo na različne načine: s sodelovanjem s Kitajsko na mednarodnih forumih pri nadgraditvi pravil in doseganju odločilnega napredka pri dvostranskih pogajanjih, pa tudi z uporabo orodij, kot so nedavno posodobljeni in okrepljeni instrumenti trgovinske zaščite.

Svetovna trgovinska organizacija je temelj multilateralnega trgovinskega sistema, vendar je treba njena pravila posodobiti in zapolniti nekatere vrzeli, da se zagotovijo enaki konkurenčni pogoji in odpravijo nepoštena praksa, ki jih uporablja Kitajska. Kitajska bi se morala konstruktivno udeleževati pri teh prizadevanjih, tudi v okviru skupne delovne skupine za reformo Svetovne trgovinske organizacije, ki je bila ustanovljena ob vrhu EU-Kitajska leta 2018. Glavna prednostna naloga in pokazatelj zavezanosti Kitajske v zvezi s tem je začetek pogajanj o strožjih pravilih o industrijskih subvencijah. Ključnega pomena bo tudi napredek pri odpravljanju prisilnih prenosov tehnologije.

Pogajanja o **celovitem sporazumu o naložbah** potekajo že od leta 2013. Ta sporazum bi bil ključno orodje za ponovno uravnoteženje naložbenih odnosov ter zagotovitev poštene in enake obravnave podjetij iz EU, ki poslujejo na Kitajskem, ter pravno varnost za kitajska podjetja na celotnem enotnem trgu. Obe strani bi morali v letu 2019 doseči znaten napredek pri pogajanjih, da bi lahko leta 2020 sklenili ambiciozen sporazum.

Podpis dvostranskega **sporazuma o varnosti v letalstvu med EU in Kitajsko v prihodnjih tednih** bo spodbudil trgovino z zrakoplovi in z njimi povezanimi izdelki ter zagotovil najvišjo raven varnosti v letalstvu.

Hiter zaključek pogajanj o **sporazumu o geografskih označbah** bo bistven za zagotovitev vzajemnega priznavanja geografskih označb na obeh trgih.

Pri izvozu kmetijskih in živilskih proizvodov EU na Kitajsko prihaja do diskriminativnih, nepredvidljivih in obremenjujočih postopkov, prekomernih zamud in odločitev, ki ne temeljijo na znanstveni podlagi. Poleg tekočih pogajanj bo Komisija z državami članicami razpravljala o trenutnih postopkih, da bi dosegle enotnost pri pogajanjih. Kitajska bi morala EU pri izvozu kmetijskih in živilskih proizvodov obravnavati kot enoten subjekt, pri tem pa uporabljati načelo regionalizacije.

Vse od zgoraj navedenega bo pokazalo zavezanost Kitajske vzajemno koristnim gospodarskim odnosom.

Ukrep 5: EU za doseganje bolj uravnoteženih in vzajemnih gospodarskih odnosov Kitajsko poziva, naj izpolni obstoječe skupne zaveze EU in Kitajske. To vključuje reformo Svetovne trgovinske organizacije, zlasti glede subvencij in prisilnih prenosov tehnologije, ter sklenitev dvostranskega sporazuma o naložbah do leta 2020, hitro sklenitev dvostranskega sporazuma o geografskih označbah in sklenitev dvostranskega sporazuma o varnosti v letalstvu v prihodnjih tednih.

EU ima odprt trg javnih naročil, ki je največji na svetu. Obenem se podjetja iz EU pogosto srečujejo s težavami pri dostopu do priložnosti za javna naročila na kitajskem trgu in drugih tujih trgih, zlasti v sektorjih, v katerih so podjetja EU izjemno konkurenčna (npr. transportna oprema, telekomunikacije, proizvodnja električne energije, medicinska oprema in gradbene storitve). Ta **trend protekcionizma narašča**.

Januarja 2016 je bil Evropskemu parlamentu in Svetu predložen spremenjeni predlog Komisije za instrument za mednarodno javno naročanje¹⁵. Ta uredba bi povečala vpliv EU pri pogajanjih o vzajemnosti in odpiranju trga, kar bi ustvarilo nove priložnosti za podjetja iz EU.

Ukrep 6: Za spodbujanje vzajemnosti in novih priložnosti za javna naročila na Kitajskem bi morala Evropski parlament in Svet sprejeti instrument za mednarodno javno naročanje še pred koncem leta 2019.

V. Okrepitev konkurenčnosti Unije in zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev

EU potrebuje proaktiven pristop h krepitvi gospodarske konkurenčnosti in zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev. Še naprej bo sprejemala konkretne ukrepe za okrepitev enotnega trga, vključno s sposobnostjo usmerjanja naložb v področja, ki so pomembna za strateške interese EU.

Vzpostavitev **enotnega trga javnih naročil** je eden ključnih dosežkov notranjega trga. Objava razpisov na ravni EU omogoča preglednost in ustvarja priložnosti za podjetja iz vse EU. Boljše izvajanje pravil bo zagotovilo kakovost in varnost v vseh fazah postopka, najugodnejše ponudbe in trajnost projektov. Glede na to, da se znaten del javnih naložb v gospodarstvo EU opravi v okviru javnih naročil (2 bilijona evrov letno, kar je 14 % BDP EU), ima lahko bolj strateški pristop ogromen učinek.

Ob **upoštevanju vedno bolj globalnega značaja trgov javnih naročil** bi lahko bolj strateški pristop k okviru EU za javna naročila prispeval k opredelitvi in odpravi ovir in vrzeli, ki onemogočajo enake konkurenčne pogoje v praksi. Lahko bi na primer spremenili pravila ali okrepili njihovo uporabo, da bi zagotovili, da so postopki javnega naročanja, ki se izvajajo v EU na podlagi mednarodnih sporazumov¹⁶, v skladu z načeloma preglednosti in enake obravnave iz Pogodbe. Poleg tega bi morala javna naročila za projekte, ki

¹⁵ Spremenjeni predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o dostopu blaga in storitev tretje države do notranjega trga javnih naročil Unije ter postopkih za podporo pogajanjem o dostopu blaga in storitev Unije do trgov javnih naročil tretjih držav (COM(2016) 034 final z dne 29. januarja 2016).

¹⁶ V skladu z veljavnimi pravili se projekti s tretjimi državami izvajajo na podlagi mednarodnih sporazumov, v okviru katerih se stranke lahko dogovorijo o posebnih pravilih javnega naročanja. V tem primeru se instrumenti EU za javna naročila ne uporabljajo, vendar morajo biti taka posebna pravila javnega naročanja skladna z osnovnima načeloma preglednosti in enake obravnave iz Pogodbe.

prejemajo sredstva EU, zagotavljati visoko raven kakovosti, varnosti, trajnosti in družbene odgovornosti.

Komisija bo prav tako **objavila smernice o pravnem okviru za udeležbo tujih ponudnikov in blaga na trgu javnih naročil EU**, pri čemer bo upoštevala pravila EU in mednarodna pravila o javnih naročilih, vključno s pravili o neobičajno nizkih ponudbah, varnostne, okoljske in delovne standarde ter pravila o državni pomoči.

Ukrep 7: Komisija bo do sredine leta 2019 objavila smernice za udeležbo tujih ponudnikov in blaga na trgu javnih naročil EU, da bi zagotovila, da se ne bo upoštevala samo cena, temveč tudi visoka raven delovnih in okoljskih standardov. Komisija bo skupaj z državami članicami do konca leta 2019 pregledala izvajanje sedanjega okvira, da bi prepoznala pomanjkljivosti.

Instrumenti politike EU ne obravnavajo v celoti učinkov subvencij, ki jih dodelijo tuje vlade, na notranjem trgu EU. Instrumenti politike konkurence EU se brez razlike uporabljajo za vse gospodarske subjekte, ne glede na njihov izvor. Pravila EU o državni pomoči zajemajo samo pomoč, ki jo dodelijo države članice. Poleg tega Komisija v okviru nadzora koncentracij ne more ukrepati zoper prevzem evropskega podjetja zgolj zaradi tega, ker je kupec prejel tuje subvencije. Instrumenti trgovinske zaščite obravnavajo subvencije, ki vplivajo na cene proizvodov, uvoženih v EU. Vendar pa ti instrumenti ne zajemajo vseh možnih učinkov nepoštenih subvencij ali podpore tretjih držav.

Za odpravo te vrzeli moramo **opredeliti, kako bi lahko EU ustrezno obravnavala izkrivljajoče učinke tujega državnega lastništva in državnega financiranja tujih podjetij na notranjem trgu EU**.

Ukrep 8: Da bi lahko v celoti obravnavali izkrivljajoče učinke tujega državnega lastništva in državnega financiranja na notranjem trgu, bo Komisija še pred koncem leta 2019 opredelila, kako bi lahko odpravili obstoječe vrzeli v pravu EU.

V okviru prenovljene strategije za industrijsko politiko¹⁷ bi morala EU **spodbujati čezmejno industrijsko sodelovanje z močnimi evropskimi akterji, osredotočeno na strateške vrednostne verige**, ki so ključne za konkurenčnost industrije EU in njeno strateško neodvisnost. Pomembno vlogo pri tem imata delo strateškega foruma za pomembne projekte skupnega evropskega interesa in skupno izvajanje pobud, kot sta nedavno dogovorjeni usklajeni akcijski načrt EU za umetno inteligenco¹⁸ in projekt evropske zveze za baterije¹⁹.

---

¹⁷ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski banki: Vlaganje v pametno, inovativno in trajnostno industrijo – Prenovljena strategija EU za industrijsko politiko (COM(2017) 0479 final z dne 13. septembra 2017).

¹⁸ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Usklajeni načrt za umetno inteligenco (COM(2018) 795 final z dne 7. decembra 2018).

¹⁹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Evropa v gibanju – Trajnostna mobilnost za Evropo: varna, povezana in čista, Priloga 2: Strateški akcijski načrt za baterije (COM(2018) 293 final z dne 17. maja 2018).

Usklajeni načrt, ki temelji na **evropski strategiji za umetno inteligenco**²⁰, določa številne operativne ukrepe, ki naj bi kar najbolj okrepili učinek naložb ter pripomogli, da bi Evropa postala vodilna svetovna regija pri razvoju in uvajanju najnaprednejše, etične in varne umetne inteligence. Ti skupni ukrepi so zlasti osredotočeni na povečanje naložb, dajanje na voljo večje količine podatkov, spodbujanje talentov in zagotavljanje zaupanja. Tako tesnejše in učinkovitejše sodelovanje je nujno za izvajanje na vrednotah temeljčnega pristopa EU k umetni inteligenci, ki bo osredotočena na človeka in vredna zaupanja, kar je ključni pogoj za njeno širše sprejemanje.

Strateški akcijski načrt za baterije, sprejet maja 2018, je namenjen vzpostavitvi konkurenčnega, trajnostnega in inovativnega „ekosistema“ baterij v Evropi, ki pokriva celotno vrednostno verigo. Baterije so ključne za shranjevanje energije in čisto mobilnost, zato bodo strateško pomembne za posodobitev industrije EU. Posebna pozornost se namenja zagotavljanju zanesljive oskrbe s surovinami in dostopa do redkih zemeljskih elementov.

Za zagotovitev dolgoročne konkurenčnosti gospodarskih subjektov iz EU, tudi na področjih, na katerih podjetja iz EU nimajo vzajemnega dostopa na trg, EU potrebuje **ambiciozen program Obzorje Evropa**²¹, odprt za tretje države in mednarodne organizacije, da bi ostala vodilna v svetu pri raziskavah in inovacijah. Program bi moral vključevati tudi jasna pravila o izkoriščanju rezultatov in omogočati učinkovit vzajemni dostop do financiranja raziskav in razvoja.

Komisija poziva Evropski parlament in Svet, naj se čim prej dogovorita o programu Obzorje Evropa.

VI. Okrepitev varnosti kritične infrastrukture in tehnološke baze

Tuje naložbe v strateške sektorje, pridobitve kritičnih sredstev, tehnologij in infrastrukture v EU, vpletenost v določanje standardov EU in dobava kritične opreme lahko pomenijo tveganje za varnost EU. To je zlasti pomembno za kritično infrastrukturo, kot so omrežja 5G, ki bodo ključna za našo prihodnost in morajo biti popolnoma varna.

Naše družbe in gospodarstva bodo v prihodnosti odvisni od omrežij 5G, ki bodo povezovala na milijarde objektov in sistemov, vključno z občutljivimi sistemi informacijske in komunikacijske tehnologije v ključnih sektorjih. Ranljivosti v omrežjih 5G bi bilo namreč mogoče izkoristiti za ogrožitev teh sistemov in digitalne infrastrukture, kar bi lahko povzročilo zelo veliko škodo. Z nizom instrumentov EU, vključno z direktivo o varnosti omrežij in informacij²², pred kratkim sprejeto uredbo o kibernetiki varnosti²³ in Evropskim zakonikom o elektronskih komunikacijah²⁴, bo EU

---

²⁰ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Umetna inteligenca za Evropo (COM(2018) 237 final z dne 25. aprila 2018).

²¹ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa ter o določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje njegovih rezultatov (COM(2018) 435 final z dne 7. junija 2018).

²² Direktiva (EU) 2016/1148 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o ukrepih za visoko skupno raven varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Uniji (UL L 194, 19.7.2016, str. 1).

²³ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Agenciji EU za kibernetično varnost ENISA in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 526/2013 ter certificiranju informacijske in komunikacijske tehnologije na področju kibernetične varnosti (uredba o kibernetiki varnosti) (COM(2017) 0477 final z dne 13. septembra 2017).

lahko okrepila sodelovanje pri obravnavanju kibernetских napadov ter kolektivno ukrepala za zaščito svojega gospodarstva in družbe.

Komisija bo po zasedanju Evropskega sveta sprejela priporočilo, ki bo obravnavalo skupni pristop EU k varnostnim tveganjem za omrežja 5G. Priporočilo bo temeljilo na usklajeni oceni tveganja EU in ukrepih za obvladovanje tveganja, okviru učinkovitega sodelovanja in izmenjave informacij ter skupnem spremljanju razmer v EU, ki bo zajemalo ključna komunikacijska omrežja.

Komisija in visoka predstavnica sta 8. marca 2019 poleg tega predlagali **vzpostavitev horizontalnega režima sankcij za boj proti kibernetским napadom**. Predlagani režim zajema celoten svet in bo omogočil prožen odziv EU ne glede na lokacijo, s katere poteka kibernetски napad, in ne glede na to, ali ga izvedejo državni ali nedržavni akterji. Po sprejetju tega režima sankcij se bo Unija lahko odzivala na kibernetские napade z „znatnim učinkom“, ki ogrožajo celovitost in varnost EU, njenih držav članic in državljanov.

EU bo podpirala večstranska prizadevanja, zlasti v okviru skupine G20, za spodbujanje prostega in varnega pretoka podatkov na podlagi močnega varstva osebnih podatkov.

Ukrep 9: Potreben je skupen pristop EU k varnosti omrežij 5G, ki bo zagotavljal zaščito pred morebitnimi resnimi posledicami za varnost kritične digitalne infrastrukture. V ta namen bo Evropska komisija po zasedanju Evropskega sveta izdala priporočilo.

Nova uredba o **vzpostavitvi okvira za pregled neposrednih tujih naložb** bo začela veljati aprila 2019, v celoti pa se bo začela uporabljati novembra 2020²⁵. To bo pomemben instrument za odkrivanje tujih naložb v kritična sredstva, tehnologije in infrastrukturo ter ozaveščenost o njih. Omogočil bo tudi skupno prepoznavanje in obravnavanje varnostnih groženj in groženj javnemu redu, ki jih pomenijo pridobitve v občutljivih sektorjih.

Države članice bi morale obdobje med začetkom veljavnosti in začetkom uporabe uredbe izkoristiti za izvedbo potrebnih sprememb v nacionalnih praksah in zakonodaji ter vzpostavitev upravnih struktur, ki bodo zagotavljale učinkovito sodelovanje s Komisijo na ravni EU v skladu z uvedenimi mehanizmi.

Ukrep 10: Da bi lahko države članice prepoznale varnostna tveganja, ki jih prinašajo tuje naložbe v kritična sredstva, tehnologije in infrastrukturo, ter krepile ozaveščenost o njih, bi morale zagotoviti hitro in učinkovito izvajanje uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb v celoti.

Pravila EU o **nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo** Uniji omogočajo spremljanje izvoza ključnih tehnologij in njihovo varnostno preverjanje. Predlog Komisije o posodobitvi uredbe o nadzoru izvoza²⁶ vključuje kibernetско varnost in tehnologijo za kibernetски nadzor. Uredba bi okrepila sposobnost EU za prilagajanje na vse večja varnostna tveganja in hiter tehnološki razvoj ter blaženje teh tveganj.

²⁴ Direktiva (EU) 2018/1722 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L 321, 17.12.2018, str. 36).

²⁵ [Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za pregled neposrednih tujih naložb v Uniji](#) (še ni objavljena v Uradnem listu).

²⁶ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, prenosa, posredovanja, tehnične pomoči in tranzita blaga z dvojno rabo (prenovitev) (COM(2016) 616 final z dne 28. septembra 2016).

Komisija Evropski parlament in Svet poziva, naj **čim prej sprejmeta posodobljena pravila EU o nadzoru izvoza.**

VII. Zaključek

Komisija in visoka predstavnica **pozivata Evropski svet, naj potrdi naslednje ukrepe:**

Ukrep 1: EU bo okrepila sodelovanje s Kitajsko pri izpolnjevanju skupnih odgovornosti v okviru vseh treh stebrov Združenih narodov, to so človekove pravice, mir in varnost ter razvoj.

Ukrep 2: EU za učinkovitejši boj proti podnebnim spremembam Kitajsko poziva, naj v skladu s cilji Pariškega sporazuma najvišjo raven emisij doseže še pred letom 2030.

Ukrep 3: EU bo okrepila udejstvovanje s Kitajsko na področju miru in varnosti na podlagi pozitivnega sodelovanja pri skupnem celovitem načrtu ukrepanja za Iran.

Ukrep 4: EU bo svoje interese za stabilnost, trajnostni gospodarski razvoj in dobro upravljanje v partnerskih državah ohranjala z odločnejšo uporabo obstoječih dvostranskih sporazumov in finančnih instrumentov ter bo z izvajanjem strategije EU za povezovanje Evrope in Azije Kitajsko spodbujala, da sledi istim načelom.

Ukrep 5: EU za doseganje bolj uravnoteženih in vzajemnih gospodarskih odnosov Kitajsko poziva, naj izpolni obstoječe skupne zaveze EU in Kitajske. To vključuje reformo Svetovne trgovinske organizacije, zlasti glede subvencij in prisilnih prenosov tehnologije, ter sklenitev dvostranskega sporazuma o naložbah do leta 2020, hitro sklenitev dvostranskega sporazuma o geografskih označbah in sklenitev dvostranskega sporazuma o varnosti v letalstvu v prihodnjih tednih.

Ukrep 6: Za spodbujanje vzajemnosti in novih priložnosti za javna naročila na Kitajskem bi morala Evropski parlament in Svet sprejeti instrument za mednarodno javno naročanje še pred koncem leta 2019.

Ukrep 7: Komisija bo do sredine leta 2019 objavila smernice za udeležbo tujih ponudnikov in blaga na trgu javnih naročil EU, da bi zagotovila, da se ne bo upoštevala samo cena, temveč tudi visoka raven delovnih in okoljskih standardov. Komisija bo skupaj z državami članicami do konca leta 2019 pregledala izvajanje sedanjega okvira, da bi prepoznala pomanjkljivosti.

Ukrep 8: Da bi lahko v celoti obravnavali izkrivljajoče učinke tujega državnega lastništva in državnega financiranja na notranjem trgu, bo Komisija še pred koncem leta 2019 opredelila, kako bi lahko odpravili obstoječe vrzeli v pravo EU.

Ukrep 9: Potreben je skupen pristop EU k varnosti omrežij 5G, ki bo zagotavljal zaščito pred morebitnimi resnimi posledicami za varnost kritične digitalne infrastrukture. V ta namen bo Evropska komisija po zasedanju Evropskega sveta izdala priporočilo.

Ukrep 10: Da bi lahko države članice prepoznale varnostna tveganja, ki jih prinašajo tuje naložbe v kritična sredstva, tehnologije in infrastrukturo, ter krepile ozaveščenost o njih, bi morale zagotoviti hitro in učinkovito izvajanje uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb v celoti.